

การระบาดของระบบทางเดินหายใจชนิดเฉียบพลันและรุนแรง ในทวีปอาฟริกา และเอเชียในปี พ.ศ. 2545 - 2546

รายงานที่ 1

กลางเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2545 ประเทศ Madagascar แจ้งว่ามีผู้ป่วยระบบทางเดินหายใจป่วยและเสียชีวิตมาก ระหว่างวันที่ 4 กรกฎาคม – 2 สิงหาคม พบป่วย 1,291 ราย เสียชีวิต 156 ราย เริ่มต้นจากหมู่บ้าน sahafata มีประชากร 2,160 คน ในชนบทพื้นที่สูงของจังหวัด Fianarantsoa ทางตะวันออกเฉียงใต้ห่างเมืองหลวงของมาดากัสการ์ 450-500 kms (Atananarivo) และระบาดไปถึง Ikongo district ในจังหวัดเดียวกัน

จุดสูงสุดของการระบาดอยู่ในช่วง 22 สิงหาคม – 19 กันยายน มีผู้ป่วยถึง 30,304 ราย เสียชีวิต 754 ราย ระบาดจาก 13 ถึง 111 health districts 4-6 provinces 85% อยู่ใน Fianarantsoa

ทีมองค์การอนามัยโลกเข้าไปสอบสวนตั้งแต่วันที่ 14 สิงหาคม พบว่า สาเหตุเกิดจาก *Influenza Virus A/Panama/2004/99 like* (H₃N₂) (WER 2002, 77: 281-284)

รายงานที่ 2

ต่อมาเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 มีผู้ป่วยเป็นจำนวนมากจาก District of Bosobolo Equateur Province Democratic Republic of Congo

ทีม MSF และ Epicenter ไปสอบสวนระหว่างวันที่ 23 พฤศจิกายน – 4 ธันวาคม พ.ศ. 2545 ได้รายงานเฝ้าระวังโรคจากสถานอนามัย มีผู้ป่วย 792 ราย เสียชีวิต 6 ราย

สูงสุดสัปดาห์ที่ 35 - 49 ของปี 2545 ที่มีรายงานทราบอายุ 671 ราย (384) 57% อายุต่ำกว่า 5 ปี (129) 20% อายุมากกว่า 35 ปี อายุ 45 ปีขึ้นไปมี 20 คน สืบสวนย้อนหลัง พบผู้ป่วย 1,245 ราย ยอดสูงสุดสัปดาห์ที่ 44 อัตราป่วย 1.5% (18/1245) ในอายุต่ำกว่า 1 ปี สูง 3.5% อายุ 65 ปีขึ้นไป 3.2% ผู้ป่วยส่วนใหญ่เสียชีวิตด้วยโรคแทรกและปอดบวม เก็บน้ำเหลืองได้จากผู้ป่วย 16 คน ในสัปดาห์ที่ 48 ของปี 2545 2 ราย มีปฏิกิริยาอ่อน ๆ กับ *influenza A/Newcalidonia/20/99/H₁N₁* 5 ใน 10 รายที่ให้ปฏิกิริยากับ *A/moscow /10/99* (H₃N₂) สรุปว่าผลตรวจบ่งชี้พันธุ์ไวรัส *influenza* คล้ายพันธุ์ *A/moscow/10/99* และ *A/Panama 207/99 H₃N₂* (WER 2002, 78: 94-96)

รายงานที่ 3

ในระยะเวลาใกล้เคียงกัน ทางกรีนรายงานว่ามีผู้ป่วยโรคปอดบวมเกิดใน Guandong Province ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2545 มีผู้ป่วย 305 ราย เสียชีวิต 53 ราย (14 กันยายน 2545 – 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546) ตรวจพบเชื้อ *Chlamydia pneumoniae* 2 ราย และรายงานว่าสงบแล้ว

ในเดือนกุมภาพันธ์ 2546 มีผู้ป่วยครอบครัวเดียวกัน 4 คน บุตรสาวเสียชีวิตในประเทศจีน ที่ฟูเจี้ยน 1 คน พ่อแม่และบุตรชายกลับไปฮ่องกง พ่อเสียชีวิต แม่และลูกชายหายเป็นปกติ แยกเชื้อ *Influenza A H₃N₁* ได้ ไม่เกี่ยวกับโรคปอดบวมใน Guandong รายงานเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2546

ทีมขององค์การอนามัยโลก ได้ไปสอบสวนการระบาดของโรคปอดบวม การระบาดของโรคปอดบวมที่กรุงฮานอย เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 เกิดจากนักธุรกิจป่วยโรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลัน ระหว่างเดินทางจากฮ่องกงไปกรุงฮานอย รับประทานอาหารในโรงพยาบาลฝรั่งเศส ทำให้มีบุคลากรของโรงพยาบาล 24 คนป่วย และมีผู้สัมผัสโรคจากเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลที่บ้านป่วยอีก 4 คน ผู้ป่วยคนแรกกลับไปฮ่องกง เสียชีวิตที่ฮ่องกง สอบสวนว่าติดโรคจากชาวจีนและแพร่ไปถึงแคนาดา สิงคโปร์ และประเทศอื่นอีก

เมื่อสุดสัปดาห์วันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2546 ทางจีนจึงให้ ทีมองค์การอนามัยโลก เข้าไปสอบสวนปรากฏว่าเมื่อนับแต่เริ่มพบผู้ป่วยที่ Guangdong เมื่อ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 จนถึงสิ้นเดือน 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 จีนมีผู้ป่วยซึ่งมีรายงานออกมาเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 ว่าป่วยถึง 792 ราย เสียชีวิต 31 ราย

เมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2546 ประเทศจีนมีผู้ป่วยตั้งแต่ต้น 806 ราย เสียชีวิต 34 รายงานจาก 15 ประเทศ ป่วย 1,622 ราย เสียชีวิต 58 ราย จะเห็นได้ว่า 2 เหตุการณ์แรกมีการรายงานและสอบสวนได้รวดเร็วทีมจากองค์การระหว่างประเทศเข้าไปสอบสวนและควบคุมได้ ส่วนที่เกิดในเอเชียที่แพร่ออกไปหลายประเทศนี้ การรายงานสอบสวนแหล่งระบาดที่ประเทศเวียดนามทำได้รวดเร็ว แต่แหล่งเกิดโรคครั้งแรกใน Guangdong นั้น ได้มีการสอบสวนอย่างจริงจังโดยองค์การระหว่างประเทศ หลังที่โรคระบาดมา 4 เดือน และแพร่ไปหลายประเทศแล้ว

การรายงานสถานะความเป็นจริงแล้วการช่วยเหลือสอบสวนร่วมมือระหว่างประเทศ โดยองค์การต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นสิ่งจำเป็นในการป้องกันควบคุมโรคที่ระบาดระหว่างประเทศ

รายงานโดย นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน
ที่ปรึกษาองค์การอนามัยโลก สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

ข่าวประชาสัมพันธ์

สำนักระบาดวิทยา

ขอเชิญ นักระบาดวิทยา นักวิชาการทุกสาขา และผู้สนใจ เข้าร่วมประชุมและส่งผลงานทางวิชาการเพื่อนำเสนอในการสัมมนาระบาดวิทยาแห่งชาติ ครั้งที่ 16 วันที่ 23 – 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2546
ณ โรงแรมเดอะแกรนด์กรุงเทพ ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพมหานคร

ส่งภายใน วันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2546

สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ รายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ ฉบับที่ 10 วันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2546

ติดต่อขอข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการส่งผลงานทางวิชาการ ได้ที่

กลุ่มเฝ้าระวังและสอบสวนทางระบาดวิทยา สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข 11000

โทร.0-2590-1882, 590-1895, 591-8579 โทรสาร 0-2590-1784

E-mail ubolrat@health.moph.go.th หรือ chulee@health.moph.go.th หรือ amarat@health.moph.go.th
หรือ laddal@health.moph.go.th หรือ meow@health.moph.go.th